Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 23/10/2026 09:20
Sayı: E-120.07.03-1968908

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/41400 Gk 119

Sayı : E-54045643-610-27117442
Konu : Soru Önergesi (7/41400)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.03.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1813638 sayılı yazınız.

Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin EKMEN'e ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/41400 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/41400) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: AA65B9F7-5E5D-4674-A749-78571B8BF9CF Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA
Tel: (0312) 287 33 60
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Levent BOZKURT
Mühendis
Telefon No:(312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET EMİN EKMEN'E AİT 7/41400 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla, üreticilerimize tarımsal desteklemeler verilmekte, hibe programları uygulanmakta ve projeler yürütülmektedir.

Değişen ulusal ve uluslararası koşullara göre destekleme programlarında yapılacak düzenlemeler, destekleme programlarının esasları ve araçları, bunların bütçe ödenek ihtiyaçları 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun amir hükümleri çerçevesinde belirlenmekte ve destekleme uygulamaları Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından üreticilere;

- Bitkisel üretim,
- Hayvansal üretim,
- Kırsal kalkınma,
- Su ürünleri üretimi ve
- Tarımsal araştırma ve geliştirme (Ar-Ge)

olmak üzere 5 ana başlık altında tarımsal destekler verilmektedir.

Bakanlığımızca 2025 üretim yılından itibaren uygulamaya başlanan yeni destekleme modelinde bitkisel üretim desteklemeleri, üreticilerin en temel iki girdisi olan mazot ve gübre maliyetleri ile ilişkilendirilmiştir. Destek birim fiyatları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.

Yeni destekleme modeliyle;

- Bitkisel üretim destekleri ilk defa 3 yıllık olarak ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, destekler daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilmektedir.
- Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanmaktadır.
- Kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından veya bu kuruluşlarla ortaklaşa yurt içinde ıslah edilerek tecil edilen yağlık ayçiçeği tohumu ile üretim yapan üreticilerimiz destekleme kapsamına alınmıştır.
- Soya (Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine-STKD ilave olarak), patates (STKD'ye ilave olarak) ve mısırda ise hem kamu hem de özel sektör tarafından yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş çeşitlerin yurt içinde üretilip sertifikalandırılmış tohumlarını kullanarak üretim yapan üreticilerimiz destekleme kapsamına alınmıştır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenmektedir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin sebep olduğu birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilmektedir.

11781 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 08.09.2026 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile bitkisel üretimde; 2026 üretim yılı için daha önce dekara 310 TL olarak belirlenen destek katsayı değeri 367 TL olarak güncellenmiştir. Böylece 2025 üretim yılında 244 TL olan bu değer yüzde 50,4 artırılmıştır.

Portakal, mandarin ve limon üreticilerimize Temel Destek ve Üretimi Geliştirme Desteği ödemesi yapılmaktadır. Üreticilere Temel Destek ile 2025 üretim yılı için 244 TL/da, 2026 üretim yılı için 367 TL/da, 2027 üretim yılı için 442 TL/da destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Ayrıca Üretimi Geliştirme Desteği kapsamında portakal, mandarin ve limon üreticilerine; sertifikalı/standart fidan kullanımında 2025 üretim yılında 488-1.220 TL/da, 2026 üretim yılında 734-1.835 TL/da, 2027 üretim yılında 884-2.210 TL/da, katı organik-organomineral gübre kullanımında 2025 yılında 51,27 TL/da, 2026 yılında ise 117,44 TL/da, 2027 yılında 141,44 TL/da, organik tarım için 2025 üretim yılında 292,8 TL/da, 2026 üretim yılında ise 440,40 TL/da, 2027 üretim yılı içinse 530,40 TL/da, İyi tarım uygulamaları için 2025 üretim yılında 170,8 TL/da, 2026 üretim yılında 256,90 TL/da, 2027 üretim yılı içinse 309,40 TL/da destekleme ödemesi gerçekleştirilecektir.

Akaryakıt fiyatlarındaki küresel dalgalanmaların üretici maliyetlerine yansımasını azaltmak amacıyla 12.08.2026 tarihli ve 11606 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile motorinde ÖTV tutarı 13-31 Ağustos 2026 tarihleri arasında uygulanmamış olup devam eden süreçte ise kademeli bir geçiş takvimi belirlenmiştir.

Diğer taraftan Dünyada ve Türkiye'de Turunçgil sektörüne ilişkin mevcut durumun ortaya konularak iç ve dış pazar talepleri doğrultusunda uygun tür ve çeşitlerin tespit edilmesi, üretime yönelik projeksiyon oluşturulması, bitki sağlığı ve hasat sonrası işlemlere yönelik değerlendirmelerin yapılması, pazarlama stratejilerinin belirlenmesi ve politika geliştirilmesi amacıyla düzenlenen "Turunçgil Çalıştayı" sonucunda hazırlanan "Turunçgil Eylem Planı" çerçevesinde faaliyetler yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından 2006 yılından bu yana 81 ilde uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımları Programı (KKYP) kapsamında, tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yatırımlar desteklenmektedir. Bu çerçevede, soğuk hava deposu yatırımları da hibe desteği verilmektedir.

Söz konusu yatırım konularında, bütçe imkânları ve hibe tutarı limitleri doğrultusunda, hibeye esas proje tutarının KDV hariç %50'si hibe desteği olarak verilmiş, 2026 yılında KDV dahil %50-%70'i oranında hibe desteği verilmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede tarımsal amaçlı örgütler, kuruluş tüzüklerinde/ana sözleşmelerinde belirtilen faaliyet alanları ile ilgili yatırım konularında hibe desteğinden yararlanabilmektedir.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda sağlanması amacıyla, 2024-2026 yılları için yayımlanan 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanı Kararları 2024/15 sayılı Uygulama Esasları Tebliği kapsamında, Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince; meyve yetiştiriciliği ve bağcılık konusunda 40 milyon TL üst limite kadar %75-100 aralığında, tarımsal ürünlerin işlenmesi konusunda 30 milyon TL üst limite kadar %50-65 aralığında, basınçlı sulama sistemleri yatırımları 15 milyon TL üst limite kadar %75-100 aralığında faiz/kâr payı desteği ile yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullandırılmaktadır.

Ayrıca tarımsal üretim alanlarında, temel bitkisel üretim konusunda 10 milyon TL üst limite kadar %50-100 aralığında faiz/kâr payı destekli, kredi /finansman imkânı bulunmaktadır. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı ayni olarak tahsis edilmekte ve akaryakıt, ilaç, gübre, fidan gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik olarak kullandırılmaktadır.

Hatay ilinde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce (DSİ) inşa edilerek işletmeye açılan ve deprem nedeniyle tahrip olan tesislerin ivedi olarak bakım onarım çalışmaları yapılarak, 2023 yılı sulama sezonuna yetiştirilmiş ve çiftçilerin mağduriyeti önlenmiştir. Depremde tahrip olan sulama tesislerinden sulama yapılmayan tesis kalmamıştır.

Hatay ili, Samandağ ilçesinde bulunan pompa istasyonları ve sulama kanallarının onarımları tamamlanmıştır. Ayrıca, Yarseli, Kırıkhan ve Hassa sulamalarında tahrip olan kanalların onarımı da yapılarak sulama sezonuna yetiştirilmiştir.

Barajlara ve sulama sistemlerine su iletimi sağlayan ana kanallar, tüneller, regülatörler de depremler sonrasında DSİ ekipleri tarafından incelenmiştir. Bu kapsamda, Reyhanlı Barajı'na su iletimi sağlayan, "Reyhanlı Barajı Afrin Çayı Davutlar Regülatörü ve Derivasyon Kanalı ve Reyhanlı Barajı Takviye Tesisleri 1. Kısım (Karasu Regülatörü ve Derivasyon Yapımı)" işlerindeki imalatlar ile Kırıkhan Sulaması kapsamında bulunan, regülatör ve S1, S2 ana kanallarında herhangi bir hasar bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, Hatay ilinde yer alan baraj ve göletler deprem sonrası ilk andan itibaren DSİ ekipleri tarafından incelenmiş ve gerekli onarımların yapılması adına ihale edilerek çalışmalara başlanan, "Hatay Yarseli ve Büyük Karaçay Barajları ile Karamanlı ve Tanışma Göletleri Deprem Hasarları Rehabilitasyonu" ve "Hatay Kurtlusoğuksu Göleti ve Hatay Hassa Demrek Göletleri Deprem Hasarları Rehabilitasyonu" işleri tamamlanmıştır. "Hatay Reyhanlı Barajı Deprem Hasarı Rehabilitasyonu" işi ise %99 oranında tamamlanarak barajda su tutulmuştur. Su tutma süreci sonrası fiziki ve teknik gözlemler, ölçümler ve gövde aksı boyunca üç boyutlu jeoteknik modelleme çalışmaları devam etmektedir.

Mevsimlik tarım işçilerinin geçici yerleşim alanları, sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, ulaşım ve güvenlik hizmetleri, istihdam ve sosyal güvenlik hizmetleri ve sosyal hizmetlerle ilgili ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışmalar, 27.04.2024 tarihli ve 32529 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2024/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi kapsamında; Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı işbirliğinde yürütülmektedir.